

Hayvan Refahı

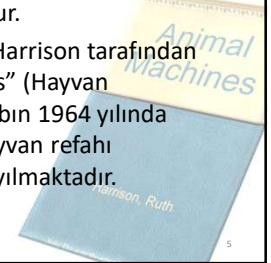
- Bağlı duraklı ahırlarda inek ve danaların kısıtlı alanlarda bağlanması, yumurta tavuklarının üst üste ve sıralanmış küçük kafeslerde gereğinden fazla sayıda barındırılması, domuz ve domuz yavrularının küçük bölmelerde hapsedilmesi entansif yetiştiricilikte yapılan bazı kötü uygulamalara örnek olarak verilebilir.
- Bu durumların hepsinde refahın zayıf olduğu bilinmektedir.

4

- Hayvan ıslahında elde edilen başarılar, hayvan besleme alanındaki gelişmeler ve yeni yetiştirme tekniklerinin devreye girmesi ile 20 yüzyılda hayvancılık açısından büyük ilerlemelerin yaşanmıştır.
- Hayvanların tam kapalı ya da yarı kapalı alanlarda kontrolünün kolay olması ile entansif üretim yaygınlaşmıştır.
- Entansif üretimde elde edilen ürün miktarının fazla olması bu sistemin üreticiler tarafından benimsenmesine neden olmuştur.

2

- Hayvan refahı ile ilgili ilk yasalar 1960'lı yıllardan önce Avrupa kıtası ve ABD'de çıkmaya başlamıştır.
- Bu yasalar genelde hayvan hakları ve kesim kuralları şeklinde olmuştur.
- İngiliz bayan yazar Ruth Harrison tarafından yazılan "Animal Machines" (Hayvan Makineleri) adındaki kitabın 1964 yılında yayınlanması modern hayvan refahı hareketinin başlangıcı sayılmaktadır.

5

- Hızlı artış gösteren nüfusun hayvansal protein ihtiyacı bu şekilde ucuz maliyet ile sağlanır hale gelmiştir.
- Üretim verimli ve ekonomik olarak sürdürülürken, birim alandan daha fazla ürün elde etmek için hayvanlarda refah konusu göz ardı edilmiştir.

3

- Harrison kitabında geleneksel kafes tavukçuluğunu, domuz ve buzağların ferdi bölmelerde hapsedilmesini, etlik piliçlerin yetiştiriciliğindeki olumsuz uygulamalar ile kontrolsüz ilaç ve kimyasalların üretimde kullanılmasını ve bütün bu durumların hayvansal ürün kalitesine olumsuz etkilerini eleştirmiştir.
- Kitapta hayvanlara makine benzeri yakıştırması kamuoyunda büyük ilgi uyandırmıştır.

6

- Bu kitabın yayınlanmasından kısa süre sonra 1965 yılında çiftlik hayvanları ile ilgili çalışmalar ve araştırmalar yapmak üzere İngiliz hükümeti tarafından bir komite oluşturulmuştur.
- Bu komiteye Prof. Roger Brambell başkanlık yaptığı için adı Brambell komitesi olarak tarihe geçmiştir.
- Araştırma sonunda komite tarafından yayınlanan 85 sayfalık rapor büyük kitleler tarafından kabul görmüştür.

7

- Yerleşim sıklığının ayarlanması ile kolaylıkla sağlanabilecek koşulları belirleyen bu düzenlemeler daha sonraları Brambell'in 5 özgürlüğü olarak adlandırılmaya başlamıştır.
- Bu komitenin toplanmasından sonra İngiliz Hükümeti Çiftlik Hayvanları Refah Komitesi oluşturarak bu konuda çalışma yapmaya başlamıştır.
- Hayvan refahının temel kriterleri olarak beş özgürlük maddesi, Refah Komitesi tarafından 1979 yılında genişletilerek şu şekilde tanımlanmıştır;

10

- "Entansif yetiştirme sistemlerinde barındırılan çiftlik hayvanlarının refah durumlarını sorgulayan teknik heyetin raporu" şeklinde yayımlanan bu rapor günümüzde Brambell Raporu olarak bilinmektedir.
- Raporda hayvan refahının iyileştirilmesinde morfolojik yapı, biyolojik işlevler ve davranışlar ile birlikte hislerinin de dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır.

8

- ✓ **Açlık ve susuzluktan özgürlük:** Hayvanlar her zaman su ve ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmış dengeli besinlere ulaşabilmelidirler.
- ✓ **Rahatsızlıktan özgürlük:** Uygun barınak ve rahat dinlenme alanları sağlanmalıdır.
- ✓ **Acı, sakatlık ve hastalıklardan özgürlük:** Hayvanlar acı ve ağrıya neden olan çarpma, yaralanma ve hastalıklardan korunmalıdır. Bu gibi durumlarda en uygun yöntemlerle hızlı müdahale edilmelidir.

11

- Aynı zamanda çiftlik hayvanlarının;
- ✓ Rahatça ayakta durabilme
- ✓ Yerde uzanabilme
- ✓ Zorlanmadan kendi etrafında dönebilme
- ✓ Sürtünme-kaşınma gibi eylemleri gerçekleştirebilme
- ✓ Bacaklarını esnetebilme gibi en az 5 özgürlüğe sahip olması gerektiği de belirtilmiştir.

9

- ✓ **Doğal davranışlarını gösterebilme özgürlüğü:** Bunu gerçekleştirebilmeleri için yeterli alan ile uygun ekipmanlar sağlanmalıdır. Grup halinde barındırılan hayvanlar aynı türden olmalıdır.
- ✓ **Korku ve stresten özgürlük:** Hayvanlar üzerlerinde korku ve strese neden olan olaylardan korunmalıdır. Mental rahatsızlık veren koşullar ortadan kaldırılmalıdır.

12

HAYVAN REFAHININ TANIMLANMASI

- Hayvan refahının ortaya çıkmasındaki temel etkenlerden bir tanesi de, uygun olmayan koşullarda barındırılan hayvanların verimlerdeki düşüşün gözlemlenmesidir.
- Bu nedenle ilk önceleri refahın ilk tanımlamaları hayvanlar üzerindeki stresin varlığı veya yokluğuna dayanarak yapılmaktaydı.

13

- Bu nedenlerle refah göz ardı edilebilir. Buna benzer şekilde hayvanların duygularının olmadığını savunanlar da bulunmaktadır.
- Bu durumda hayvanların duygularından ziyade açlık, susuzluk ve anlık acı gibi temel konularda refah sağlanmasının yeterli olacağı görüşü hakimdir.
- Bu görüşlerin aksini savunanlar da her ne koşulda olursa olsun, gerektiğinde çok kısa olan besi sürelerinde bile hayvanların temel özgürlüklerine sahip olması gerektiğini belirtmektedirler.

16

- Daha sonraki yıllarda özellikle hayvan hakları savunucularının etkisi ile hayvanların da birtakım duygulara/hislere sahip oldukları ve refahın iyi olması için fiziksel koşulların iyileştirilmesinin yanı sıra duyguların/hislerinin de dikkate alınması gerektiğinin önemi vurgulanmıştır.
- Ancak toplumun her kesiminin hayvan refahı kavramına benzer şekilde yaklaşması beklenemez.

14

- Ayrıca, hayvanların da duygularının olduğu, bunun da tecrübe ettikleri zihinsel durumlar ya da hisler olarak ifade edildiği görüşü bulunmaktadır.
- Neşe, kızgınlık, üzüntü, sevgi gibi durumların duyguların içerisinde olduğu belirtilmektedir. Hayvanlar incelendiğinde de sevgi gösterdikleri veya sinirlenip tepki verdikleri görülmektedir.

17

- Bu durum refah tanımı konusunda ortak bir görüşün sağlanmasını zorlaştırmıştır.
- Bir görüşe göre, hayvanlar insanlar için üretiliyorsa refah standartlarının tamamen sağlanmasının gereği bulunmamaktadır.
- Doğal koşullardaki rahatlarının sağlanmasına gerek yoktur, çünkü doğal ortamlarında bu hayvanlar sayıca bu kadar fazla olmayacaklardı.
- Sayıca artışın nedeni insanlar tarafından üretiliyor olmasıdır.

15

- Dolayısı ile refah belirlenirken duyguları da kapsamalıdır diyen bir kesim bulunmaktadır. Avrupa Birliği de düzenlemelerinde çiftlik hayvanları için zirai ürünler yerine hisleri olan canlılar tanımlamasını kullanmaktadır.
- Tüm bu görüş ayrılıklarına rağmen refah tanımı genel olarak hayvanın 3 temel özelliği esas alınarak yapılmaktadır.
- Bu özellikler, hayvanların biyolojik işlevleri, davranışları ve duyguları şeklinde sıralanabilir.

18

- Hayvanların çevreye uyumları ve davranışları gözlemlenerek refah tanımlaması yapılmaya çalışılmıştır.
- İlk resmi tanım ise Brambell Komitesince 1965 yılında yapılmıştır.
- Bu komiteye göre hayvan refahı "**hayvanın fiziksel ve ruhsal bakımından iyi olma durumu**" şeklinde tanımlanmıştır.

19

- Ancak genel olarak, çiftliklerde hayvan refahının düzenlenmesinde iki parametre üzerinde durulur.
- Bunlardan birincisi çevresel parametreler, ikincisi de hayvan odaklı parametreler.
- Hayvanların yem ve su gibi ana gereksinimlerinin dışında, temel çevresel isteklerini, rahatlık, güvenlik, hijyen ve davranış özgürlüğü olarak sıralayabiliriz

22

- Genel bir değerlendirme yapmak gerekirse, **Eğer bir hayvan fiziksel ve duygusal bakımından iyi durumda, duyguları ile doğal davranışlarını rahat bir şekilde ifade edebiliyor ve yerine getirebiliyor, çevresi ile tam uyum sağlamış ve bu uyum sağlama aşamasında herhangi bir acı ve rahatsızlık duymamış ise o hayvanın refahı iyi demektir.**

20

• Çevresel parametreler

- Barınak ve idare ile ilgili temel standartları kapsar.
- İlk önce barınakta bulunan hayvan sayısının fazla olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- Yerleşim sıklığı fazla olan barınaklarda, diğer tüm refah parametreleri tam sağlanmış olsa da hayvanlar rahat hareket edemeyecekleri için bir anlamı kalmayacaktır.
- Daha sonra yemlik, suluk veya yetiştiriciliği yapılan hayvan türüne bağlı olarak kullanılan ekipmanların hayvan sayısı için yeterli olması gerekmektedir.

23

HAYVANLAR İÇİN UYGUN REFAH KOŞULLARININ DÜZENLENMESİ

- Hayvan refahının belirlenmesindeki en büyük zorluk hayvanların kendilerini ifade edemiyor olmasıdır.
- Bu durumda refahın belirlenmesi, düzenlenmesi veya iyileştirilmesi insanlara kalmaktadır.
- Hayvan refahının analizi, sağlık, fizyoloji ve davranışları kapsayan ve birçok refah göstergesinin belirlenip, ölçülmesini gerektiren çok boyutlu bir dizi işlem ile yapılmaktadır.

21

- Barınak zemini, kullanılacaksa altlığın türü ve kalitesi yetiştiriciliği yapılan hayvan türüne uygun olmalıdır.
- Hayvanların idaresinde dikkat edilecek hususlar ise, benzer yaştaki hayvanların bir arada yetiştirilmesi, hayvanlara müdahale edilmesi gereken durumlarda (kastasyon, boynuz köreltme, gaga-kuyruk kesimi gibi) bunları uygun yaşlarda yapılmasını kapsamaktadır.

24

- Yine barınaklarda yapılacak her türlü işlemde hayvanların rahatsız edilmemesine azami dikkat gösterilmelidir.
- **Hayvan odaklı parametreler**
- Bunlar hayvanların üretim sistemine ve içinde bulundukları durumlara verdikleri tepkileri kapsamaktadır.
- Üzerinde durulan verim özelliği ilk izlenilmesi gereken parametredir.

25

HAYVAN REFAHININ ÖLÇÜLMESİ

- Hayvanların doğal yaşam koşullarının, yetiştirme şartlarında en uygun şekilde sağlanması, refahın çok iyi uygulandığı anlamına gelmemektedir.
- Eğer içerisinde bulundukları ortam hayvanların isteklerini karşılamıyorsa, bu duruma tepki göstereceklerdir.
- Bu tepkinin ne şekilde olduğu ve şiddeti hayvan türüne göre değişmektedir.

28

- Bu üretim çeşidine göre, et, süt veya yumurta olabilir.
- Böyle durumlarda öncelikle elde edilen yumurta verimi, süt verimi veya canlı ağırlık değerlendirilir.
- Hayvanların yem tüketimleri de takip edilmelidir.
- Ürün miktarında düşüş veya yem tüketiminde azalmaya görülürse, hastalık da dahil barınak içerisindeki koşullar gözden geçirilmelidir.

26

- Bu bakımdan hayvan refahının ölçülmesi zor bir iştir.
- Hayvan türüne göre uzmanlaşmış kişiler tarafından belirlenmesi daha kolaydır.
- Hayvan refahının ölçülmesinde;
  1. Fizyolojik bir takım göstergelere bakılır
  2. Kan testleri yapılır
  3. Verim parametreleri üzerinde durulur
  4. Subjektif değerlendirme yapılır

29

- Hayvanların gebe kalma oranı, gebeliğin devamı, doğan yavrularda doğum ağırlığı da refah seviyesinin belirlenmesi için izlenmelidir.
- Ayrıca bireysel olarak hayvanlarda yapılacak kontroller ile de refah belirlenebilir.

27

- **Fizyolojik göstergeler yardımı ile hayvan refahının ölçülmesi :**
- Yaşam başlı başına bir refah göstergesidir.
- Bu konu ile ilgili farklı görüşler olmasına rağmen, bir canlının en temel refah kriteri yaşamını devam ettirmesidir.
- Diğer kriterler bundan sonra değerlendirilmeye başlanmalıdır.
- Dolayısı ile çiftlik hayvanlarında refahının belirlenmesinde ilk önce ölüm oranları kontrol edilmelidir.

30

- Bazı durumlarda sürüde sorun yokmuş gibi dursa da ani ölümler görülebilir.
- Bazı hastalıklar çok hızlı gelişip ölüme neden olabilir.
- Yine benzer şekilde stres kaynaklı ani ölümler de görülebilir.
- Bir diğer fizyolojik gözlem ise hayvanların üreme performansdır.
- Hayvanlar her ne koşulda olursa olsun nesillerinin devamı için uğraşırlar.

31

- Patolojik evrenin fizyolojik sonuçları olacağı için birinci maddedeki gibi refah belirlemesi yapılabilir.
- Ancak strese neden etken biliniyorsa ya da böyle bir durumdan şüpheleniyorsa hayvanlardan kan alınarak kandaki stres hormonu seviyeleri belirlenir ve bu şekilde hayvan refahı tespiti yapılabilir.

34

- En temel beş refah kriteri sağlanmış olsa bile, bulundukları ortamda kendini rahat hissetmeyen hayvanlarda üreme problemleri görülebilir.
- Yine hastalıkların tespiti de hayvanların gözlemlenmesi ya da muayene edilmesi ile belirlenebilir.
- Özellikle sığırlarda ve koyunlarda sıklıkla rastlanan topallık veya ayak-bacak problemleri bu şekilde belirlenebilir.

32

- **Verim parametreleri üzerinden hayvan refahının belirlenmesi:**
- Refahın belirlenmesindeki en kolay yöntem hayvanların verimlerinin takip edilmesidir.
- Hayvanlar içerisinde bulundukları olumsuzluklara tepkilerini verimlerinde düşüş ile gösterirler.
- Bazı durumlarda yem tüketimi azalma görülebilirken, bazı durumlarda da yem tüketimi artmasına rağmen verim kayıpları görülebilir.

35

- **Kan testleri yaparak hayvan refahının belirlenmesi:**
- Strese hayvanlarda bir dizi problemlere yol açar.
- Stres etkeni algılandıktan sonra vücut bu etkene karşı ilk önce davranışsal ve fizyolojik yanıt verir.
- Eğer bu iki tepki vücudun biyolojik kaynaklarını fazlaca tüketir ise vücutta ilk pre-patolojik evre görülür daha sonra da patolojik bir takım sorunlar ortaya çıkar.
- Bu durum hayvan refahının kötüleşmesine neden olacaktır.

33

- **Subjektif değerlendirme ile hayvan refahının belirlenmesi :**
- Hayvanların fiziksel durumlarının puanlama yöntemi ile belirlenmesi esasına dayanır.
- Mevcut koşulların nasıl etkilediğini belirlenebileceği gibi, tekrarlanarak zaman içerisinde ne gibi değişimler olduğu da tespit edilebilir.
- Tüy puanlaması, ayak ve bacak yaralarının belirlenmesi, tonik immobilite tavuklarda en çok uygulanan değerlendirme yöntemleridir.

36

- Sığırlarda vücut kondisyon skoru ile topallık/yürüyüş puanlaması yaygın olarak kullanılmaktadır.
- Bunların dışında farklı değerlendirme yöntemleri de bulunabilmektedir.
- Ayrıca, hayvan barınaklarının fiziksel koşullarının değerlendirilmesi için de bir takım puanlama yöntemleri kullanılabilir.

37

- İlerleyen yıllarda çeşitli iyileştirmeler yaparak hayvan refahının kapsamını ve uygulamasını genişletmiştir.
- Bu yönetmelik gereği üye ülkeler kendi hayvan refahı uygulamalarını düzenlemişlerdir.
- Amerika Birleşik Devletleri 1966 yılında hayvan refahı kanunu çıkartmıştır.
- Sonuncusu 2017 yılında olmak üzere 9 defa düzenleme yapılmıştır.
- Ancak, ABD yönetim şekli gereği eyaletler arasında farklı uygulamalar bulunabilmektedir.

40

HAYVAN REFAHI UYGULAMALARI

- Hayvan refahı uygulamaları ülkelere göre değişiklik göstermektedir.
- Ülkelerin bilinç ve kültür seviyelerinin yanı sıra, ekonomik gelir seviyeleri de hayvan refahının uygulanmasında önemli bir etkidir.
- Zira hayvan refahının iyileştirilmesi için yapılacak düzenlemeler üreticilere ek masraf çıkartacak bu da ürün fiyatlarının artmasına neden olacaktır.

38

- Ülkemizde 2011 yılında çıkarılan Çiftlik hayvanlarının refahına ilişkin yönetmelik, 2014 yılında kapsamı genişletilip AB 98/58/EC sayılı yönetmeliğine paralel olarak düzenlenmiştir.
- Bu yönetmeliğin yanı sıra, 2011 yılında "Hayvanların nakilleri sırasında refahı ve korunması yönetmeliği" ve 2014 yılında "Buzağların korunması ile ilgili asgari standartlara ilişkin yönetmelik" çıkartılarak hayvan refahının iyileştirilmesi amaçlanmıştır.

41

- Ayrıca hayvan refahında devamlılık gerekmektedir. İyileştirilen hayvan refahı, yapılan düzenlemeler devam ettirilmez ise geriye gidecektir.
- Bu nedenle yapılan uygulamaların kalıcı olması gerekmektedir.
- Hayvan refahı uygulamalarında en önemli etken devletlerin bu konuda yaptıkları yasal düzenlemelerdir.
- Avrupa Birliği 1998 yılında çıkardığı 98/58/EC sayılı yönetmelik ile çiftlik hayvanlarının korunmasını hedeflemiştir.

39

- Üretim amaçlı çiftliklerde barındırılan hayvanların asgari yaşam standartlarının belirlenmesi amacı ile düzenlemelerin yasalar ile düzenlenmesi gereklidir.
- Ancak yasaların çıkartılması kadar önemli olan bir başka husus da uygulanabilirliğin kontrol edilmesidir.
- Ayrıca, bu yönetmeliklere uyulmadığı durumlarda verilecek cezalar da caydırıcı nitelikte olmalıdır.

42

- Aksi takdirde bu yönetmelikleri çıkartmanın hayvan refahı açısından bir önemi kalmayacaktır.
- Tüm bunların yanı sıra önemli olan toplumlarda bu bilincin yaygınlaştırılmasıdır.
- Bu amaçla ilköğretimde hayvan sevgisi dersinin zorunlu hale getirilmesi önemli bir adım olabilir.

43

- Avrupa Birliği domuz yetiştiriciliği ile ilgili çok fazla düzenleme getirmiştir.
- Kuyruk kesimi, diş çekimi ve hayvanların bağlanması diğer hayvanların ya da hayvanın kendisinin sağlığını etkilemediği sürece yasaklanmıştır.
- Doğum bölmeleri, barınak koşulları ve yerleşim sıklığı ile ilgili iyileştirmeler yapılmıştır.

46

- **ABD ve AB'de farklı hayvan türleri için uygulanan hayvan refahı düzenlemeleri**
- Avrupa Birliği 98/58/EC sayılı yönetmelik gıda, yün, deri ve kürk üretimi amacı ile yetiştirilen, balıklar, sürüngenler ve amfibikleri (hem karada hem suda yaşayan) de içerecek şekilde tüm hayvanları kapsar.
- Hayvanların barınması, beslenmesi, sağlığı, davranışları ve daha birçok konu hakkında temel standartları belirler.

44

- Gürültü ve ışık şiddeti ile ilgili kısıtlamalar getirilmiştir.
- ABD'de ise domuz refahı ile ilgili herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.
- Sadece dokuz eyalette küçük doğum bölmeleri yasaklanmıştır.

47

- ABD Hayvan refahı yönetmeliği ise çiftlik hayvanlarını kapsamaz.
- Kedi, köpek, tavşan, bazı deniz canlıları ve laboratuvar hayvanları ile ilgili düzenlemeleri kapsar.
- Eyalet bazlı hayvanlara kötü muameleyi yasaklayan kanunlar bulunmaktadır.
- Bunlar özel olarak çiftlik hayvanları için çıkartılmış kanunlar değildir.

45

- Yumurta üretiminde geleneksel kafes sisteminin kullanımı Avrupa Birliği ülkelerinde yasaklanmıştır.
- Alternatif kafes sistemleri ile ilgili düzenlemeler mevcuttur.
- ABD ise sadece 4 eyalet geleneksel kafes sisteminin kullanımını yasaklamış ya da sınırlama getirmiştir.
- Benzer şekilde et tavuğu refahı ile ilgili herhangi bir yönetmelik ne ülke genelinde ne de eyaletlerde bulunmamaktadır.

48

- Oysaki AB yönetmeliğine göre etlik piliç yetiştiriciliğinde gaga kesimi uygulaması yasaktır.
- Tüm hayvanlar için yeterli yemlik ve suluk bulundurulmalıdır. Yerleşim sıklığı metrekarede 33 kg ile sınırlandırılmıştır.

49

52

- Buzağı bölmelerinin kullanımı AB ülkelerinde yasaklanmıştır.
- Doğumu takiben ilk 6 saat içinde kolostrum almaları zorunludur.
- Beslenmeleri ve barınmaları ile ilgili başka düzenlemeler de bulunmaktadır.
- Buna karşılık sadece sekiz ABD eyaletinde buzağı bölmelerinin kullanımı yasaklanmıştır.

50

- Ördek ve kazlarla ilgili de özel bir AB düzenlemesi bulunmamaktadır.
- Ancak Avrupa ülkelerinde yaygın olan yağlı karaciğer üretiminde uygulanan zorla besleme (force feeding) AB yönetmeliğinin “hayvanlar gereksiz acı ve yaralanmalara maruz bırakılmamalıdır” koşuluna uymamaktadır.

53

- AB yönetmeliğinde süt veya et için beslenen sığırlar ile ilgili özel hayvan refahı düzenlemesi bulunmamaktadır.
- Ancak, yönetmeliğinde ana metninde bulunan hükümler geçerlidir.
- Örneğin kuyruk kesimi bu hayvan türlerini de kapsayacak şekilde yasaklanmıştır.
- ABD eyaletlerinden 4 tanesinde sığırlarda kuyruk kesimi yasaklanmıştır.

51

- Belçika, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Almanya, İtalya, Lüksemburg, Polonya ve İsveç gibi ülkeler yağlı karaciğer üretimini yasaklamıştır.
- ABD’de ise sadece Kaliforniya eyaletinde zorla besleme yöntemi ile karaciğer üretimini ve bu şekilde üretilmiş ciğer satışını yasaklanmıştır.

54

- Kürk hayvanlarının refahı ile ilgili bir düzenleme AB yasalarında bulunmamaktadır. Ancak üye ülkeler kendi düzenlemelerini yapabilmektedirler.
- İsviçre, Slovenya, Makedonya, Norveç, Lüksemburg, Hırvatistan, Belçika ve Avusturya kürk hayvanları üretimini tamamen yasaklamıştır.
- Çek Cumhuriyeti ve Sırbistan 2019, Almanya 2022, Hollanda 2024 ve Bosna Hersek 2028 yılından itibaren kürk hayvanları üretimini tamamen yasaklayacağını duyurmuştur.

55

- Çiftlik hayvanlarının kesimi ile ilgili düzenlemeler hem AB yönetmeliğinde hem de ABD'de 1958 yılında çıkartılan kanun ile belirlenmiştir.
- Kesim öncesi sersemletme yöntemleri hayvan türüne göre belirlenmiştir.
- Ayrıca 21 ABD eyaletinde kesim ile ilgili düzenlemeler bulunmaktadır.
- Çoğunda sersemletme mecburi iken, dini gerekçelerle sersemletme yapılmayan kesimlere müsaade edilmiştir.

58

- Bazı ülkelerde ise sınırlı yasaklamalar bulunmaktadır.
- Danimarka tilki ve rakun köpeğinin (kürk üretimi amacı yetiştirilen köpek ırkı, rakuna olan benzerliği nedeni ile bu şekilde isimlendirilmektedir) kürk üretimde kullanılmasını yasaklamıştır.

56

- Hayvanların nakliyesi tüm düzenlemelerde en kapsamlı olarak belirlenen konu olmuştur.
- AB düzenlemeleri 65 km'den daha uzun yolculuklarda izin alınması gerektiğini, 8 saati aşan yolculuklarda hem nakliye aracının hem de araç sürücüsünün bu konuda yeterlilik belgesi olması gerekliliğini getirmiştir.
- Böyle durumlarda araçta sıcaklık kontrolü, havalandırma ve hayvanlara su imkanı sağlanmalıdır.

59

- Macaristan rakun köpeği yetiştiriciliğini, İsveç ise şinşila ve tilki yetiştiriciliğini yasaklamıştır.
- ABD'de ise sadece New York eyaletinde kürk hayvanlarının elektrik verilerek öldürülmeleri yasaklanmıştır.

57

- 9-24 saat sürecek seyahatlerde hayvanların türüne ve yaşına bağlı olarak dinlenme periyotları uygulanmalıdır.
- Çok genç hayvanların, gebeliğin son evresinde olan veya yeni doğum yapmış (bir hafta) dişilerin 100 km'den fazla seyahatlerine kısıtlama getirilmiştir.
- ABD'de hayvanların hava ve deniz yolu hariç, tren veya karayolu ile 28 saatten uzun süren yolculukları yapmasına müsaade edilmemektedir.

60